

DÉLVIDÉK

Verseczi társadalmi és közművelődési vegyes tartalmú hetilap.

Versecz és vidéke magyar nyelvterjesztő egyesületének hivatalos közlönye.

Szerkesztőségi iroda: Versecz, laktanya-utca 1054. szám — ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden küldemény és levelezés. A szerkesztőség számára a levelek és egyéb írásbeli közlemények különben özv. Kirchnerné felvételi és rendelő irodájában (az Andrássy-sétány és iskola-utca sarkán lévő Kádics-féle házban) is átvehetők.
Előfizetési díj: Negyedévre 1 frt. 25 kr. — Félévre 2 frt. 50 kr. — Egész évre 5 frt.

Egyes szám ára 10 kr.

Felelős szerkesztő: Perjessy Lajos.

Kiadó-hivatal: Kirchner-féle könyvnyomda Verseczen — ide intézendők a kiadó-hivatalt illető előfizetések, hirdetések és felszólamlások.

Hirdetési díj: A hirdetésekért járó díj legutányosabban számítatik. — Bélyegdíj minden beiktatásért 30 kr. — A nyílt térben egy sor 10 kr. — A hirdetésekért kerjük pénteken délig beküldeni.

X. évfolyam

Vasárnap 1901. évi augusztus 25-én.

34 szám.

Az ideges társadalom.

Európa legtöbb népességi rétegének folyton növekvő idegessége a szociálpolitikusok, bölcsesek és orvosok legkomolyabb tanulmánytárgyát képezi. Ez a borzasztó kulturbetegség az öngyilkosságok s elmebajok szaporodásában, a spekuláció-lázban, az újdonságok után való fáradhatlan hajszában és ezer más beteges tünetekben nyilvánul, a melyeket megfigyelni naponta van alkalmunk.

Hiszen valamenynyien félig vagy egészen idegesek vagyunk és oly egyéneket látunk magunk körül, a kik e betegség legkülönbözőbb stádiumában leledzenek. Az idegrendszer beteges állapotát beszéd közben éles, ingerült hang, gyakran a legesélyesebb külső ok nélkül a mozdulatokban lázas nyugtalanság, a társalgás közben a szellemi távollét elárulása és sok más jelenség tünteti föl.

Mind ezekről a múlt század első felében még alig sejtettek valamit. Mindenki csendesesen végezte dolgát és meg volt elégedve, ha tisztességesen megkereshette, a mire saját és családjának fentartásához szüksége volt; nem vesztette el bátorságát ha egyszerű-mászor szűkebb anyagi viszonyok közé jutott. Az idegesség szót alig ismerték, ez csak korunk és a benne rohamosan fejlődő gőz- és villamos kultúra jele.

A létért való küzdelem korunk jellemző jelszava s bárha ez a küzdelem szakadatlanul tart, mióta a természetben egyáta-

lán vannak élő lények, még sem volt oly heves, minővé a modern államokban az egyes társadalmi csoportok közt mostanában fajult. A hatalmas konkurrenczia megingatta és aláásta a kölcsönös bizalmat, belekergette a tömegeket a nemeseket és szepet kegyetlenül eltaposó önzésbe és a legridegebb anyagiságnak nyitott utat.

Jövedelmeink a multhoz képest kétségtelenül szaporodtak ugyan, de ezzel szemben a társadalmi élethez fűzött igények megkétszereződtek: másrészt a pénz értékének csökkenése alatt szenvedünk, a minék nyomában a legszükségesebb cikkek áremelkedése jár. Magától értetődik, hogy ily körülmények közt nem szabad elvesztenünk bátorságunkat és erélyesen kell dolgoznunk, hogy szerényen fentartsassuk magunkat.

Am az egyszerű, szerény életmóddal nem is elégszünk meg; tele tudóval akarjuk szivni azokat az élvezeteket melyeket az előrehaladt kultúra nyújt. És ha a mérleg már nem marad egyensúlyban, ha házi gondok gyötrik és sok más kellemetlenség éri a foglalkozásukban túleröltetett embereket, lehet e akkor csodálni, hogy a mindent felforgató hajszában szenvednek idegeik s nagyfokú ingerültség mutatkozik?

De ma már a legzsengőbb ifjúságba hintik el az idegesség magvát. A gyermekeknek alkalmatlan olvasmányok által való tulkorai bevezetése a fantázia világába a szellemi erők fejlődését jelentékenyen csorbítja; hosszabb folytatásánál minden komoly munka iránti ellenszenvet teremt és

káros álmódosításba viszi a gyermeket. Még károsultabb azonban a gyermekek részére a színház tulkorai látogatása.

Milyen sokat kellene gyermekeinknek tanulniok és mégis milyen keveset találunk közöttük, a kik legalább félig-meddig helyesen gondolkozni tanultak és akik megérdemlik elismerésünket.

Ez a megfelelő tehetségben szűkölködő magasabb műveltség után való hajsza, az agynak tulterhelése megemészthetetlen anyaggal a mai társadalom senyvedésének nem utolsó okozója, elrablója számtalan fiatal embertől a testi és lelki egészségnek és idegessekké teszi őket.

A pálinka mértéktelen élvezete nagyon hozzájárul az idegesség fokozásához és a nyomorúság főforrásának tekinthető.

Ha már most az említett kihágások következtében a test rendes működése zavartatik, úgy elébb álmatlanság áll be. De ezen könnyen segítünk. Hogy csakhamar nyugodt álomba szenderüljünk, néhány csepp morfium-oldatot vezetünk a bőr alá és egy-két perc alatt elalszunk. Ennek a következménye azután a morfondisták ijesztő módon növekedő száma.

Félre tehát a csábító állserekkel, az éstát tompító szeszszel, meg az álomba ringató morfiummal! Egészséges vér kell nekünk, egészséges vér és vidám kedély. Ezt pedig csak egyszerű életmód által érhetjük el; egyszerű, tápláló, nem nagyon sovány és fűszerezett ételek, lehetőleg szesz nélküli italok élvezése és a szabadban való minél gyakoribb mozgás által.

Tárcza.

Az ellenreformáció kora.

— Irta dr. Marczali Henrik. A Nagy Képes Világtörténet VIII. kötete. —

Régi metszetek, régi írárok közt lapozgatva, meg-meglepyint a múlt szellője. A sarga, dohos lapokból az emberiség egész történelmének kísértete száll felénk. Kezünkben reszket a lap, melyen hosszú furtú, tollas barétu, drága palastjukban egészen elvesző vézna aggok, egyenes kardú, erős fejedelmek képmása tekint reánk. S a mint elnézzük a bársontyengerben elvesző paranyi női kezeket, a lehetetlen frizurákat, a csodálatos minden formát eltakaró öltözeteket, ezekről a köriratos kis kerek képekről, a Crispin Vandasse idomaltan metszeteiről, a Janet homályos festményeiről felénk tekintő szemekből úgy szeretnénk kiolvasni a multak egész történetét. — Kezünkben megreszket e lap, suhogása az évszázadok suhanását csendíti fulunkbe, s az elforgatott lapok között meg-megsimítja a lelkünket egy-egy bársontyos szem, szemünkbe othik egy-egy gazdag, szép hajkorona és oly sokat szeretnénk kiolvasni ezekből a merev szemekből, érezni veljük a ruhák, suhogását, pillantani látjuk a szemeket, mozdulni az ajka-

kat és lelküket körülveszi, elbűvöli, elmeríti a múlt időknél titkosatossága. Ugy érezzük, hogy végtelenül kevés az, a mit róluk tudunk, egy pár sorny fekete betű, nem kétségtelenül, hitelen adatokból találmra összeróva, a melyek kétes valószínűségét nem tudni, melyik pillanatban dönti halomra egy német magantanár valami hatalmas Beitraggal. Ugy epeszt a vágy megtudni valamit ezeknek a ruhákba temetett bársontyba fulasztott embereknek a mindennapi életéből, mert öntudatlanul is akaratlanul is érezzük, hogy utánuk több maradt az egy sorny fekete betűnél és annál a gyenge képnel, melynek tekintete oly semmitmondó rejtélyességgel pihen meg rajtuk. Hagytak ok maguk után mélyebb nyomokat is, feliratlanul és lerajzolatlanul, szót, melyet elnyel a levegő, de a mely bennünk még most is rezeg, eszmét, a mely már történelemmé lett, de a melynek visszhangja századok óta lelkünkbe cseng észrevétlenül, titkosan, melegen örökké. Csodálatlaltal és rokonszenvvel tekintünk rájuk, a kik csontkezüket összekulcsolva pihennek templomok padlója alatt nézve az örökké nyíló rózsát a kripta üvegablakan, vagy vérpadok tövében, vagy jeltelen sirokban és az ő szemükből egy-egy egész kor tekint reánk, mert hisz hiába hal meg valaki, a lelke itt van homlokunkon, szemünkön egy mozdulatunkban és szelleme visszakísért ez unokák unokaiban is. És soha senki nem volt a ki hiába élt volna,

a vilagon, mert mint Renan mondja: „ha mi elveszünk is, élve maradnak barátaink, a kik ránk gondolnak és ha ok elpusztulnak is, még megmarad Bretagne és a ki elmegy a temetőnk mellett és a kis fakeresztjeinkre pillant, egy pillanatra a lelkébe öleli a mi lelkeinket“. És a mint nézzük a régi metszeteket, imé a mi lelkünkbe is besuhannak lágyan és csendesesen a lilomkarcusú szép asszonyok, a hadverő vitézek, a kirkől keveset és mégis oly sokat, mindent tudunk: szerettek és szenvedtek, mint mi. S a nagy tragédiák, melyek elszaltak fejük fölött, csak azt mutatják, hogy sohasem nőtt virág, a melyet vész meg nem tépdesett.

Ennek a kornak, a melynek történetét Marczali oly mesteri módon írta meg, megvannak a maga nagy tragédiái. Kérdődik a kötet II. Fülöp korszakával. A lovagias nagy királynak és fiának, Don Carlosnak viszálával. Nagy és véres tragédia ez a hatalmas király és az erélyes fiatal királyfi közt, a ki kezét emel atyjára, hogy meggyilkolja. Oly szomorú és megható az ő történetük, atyaé, ki utódra vágyott, de fiát szeretni nem bírta — s a fiáé, a kiből minden jobb tulajdonság hihetetlen szertelenséggel párosulva jelent meg. A kit szeretett, atya vette el, a trónon, a melyre vágyott, atya ült, és atya érezte, hogy a fia a szerelemben is trónkövetelő. Szegény szép királyfi, a kit elsorvasztott az izzó castilliai nyár,

NAPI HIREK

Ő felsége a király 71-ik születésnapját Versecz város szépen ünnepelte meg. Előző este pompásan feldisztették a városházat; a legtöbb épület fellobogóztatott. Volt kivilágítás tűzijáték. A városon keresztül vonult a Keller-féle zenekar. Vasárnap a király születésnapján a helybeli rom. kath. templomban főtisztelendő Kassics mondott misét, a melyen a különböző hatóságok és nagy számú közönség vett részt. A gör. kel. szerb templomban méltóságos Zmejánovics Gábor püspök tartott istentiszteletet. Az izraelita imaházban Dr. Szidon főrabbi és az evangélikus templomban Greszler Gyula plébános tartottak ünnepi istentiszteletet. A gyakorlótér előtt fűt. Ambrus Arthur közreműködésével tábori mise volt. Délben a legénységet pecsenyével és borral látták el. E nap a katonáknak valóságos örömnappjuk volt.

Szent István napja. Szent István neve a magyar történelembe kitörölhetetlen betűkkel van bevésve. Ővé az érdem, hogy az Árpád által dúló harcokkal, vészes csatákkal elfoglalt földön a magyar népet szilárdá, erőssé tette, az által hogy népének új vallást adott, mely szilárd és biztos alapja lett a magyar nemzet évezredes fennmaradásának. A Hadurt imádó harcedzett szittya magyar szívébe, mely eddig hős berkek alján fehér lovat áldozott Istenének, belecsepegtette a keresztény vallás hitelvit, mely szeliddé, nemessé tette a viharedzett sziveket. Árpád hont szerzett a magyarnak, és Szent István azt örök időkre biztosította, s a Turul mellé odakerült lobogónkra a Szűz Anya képe. Talán egyetlen királynak sincs oly nagy érdeme, mint Szent Istvánnak s a kegyelet ezredév után is hálásan emlékszik meg a régen porladó, első szent királyról, ünnepet ül, vén, fényes ünnepet ama dicső ember emlékezetére. Nagy Magyarországon Szent István napja fényes ünnep. Az ország minden városa halásan ünnepli a nagy király emlékét. Ünnepezt Versecz is, s a harangok buzgó hangjára százan siettek a templomba háláimát rebegni, a szent királynak ki egy hatalmas büszke népet a vallás a hit magasztos elveivel megismertetett. A rom. kath. templomban az isteni tiszteletet főtisztelendő Laszlóffy László apátplébános nagy segédlettel végezte. Az istentiszteleten a polgári és katonai hatóságok és a közönség köréből is számosan résztvettek. A templom előtt a katonaság állítván fel, mely többször dísztüzet adott.

Személyi hir. Stesser György vezérőrnagy, a magyar korona országaihoz tartozó csendőrség felügyelő-helyettese jelenleg szemleutat tesz a délvidéken és pénteken Verseczen időzött.

Athelyezés. V á r h e l y i Ferencz szolnoki főgymnásiumi tanár, a verseczi főreáliskolához az igazgatói teendőket betöltésére athelyeztetett.

Kinevezés. Waldherr Tivadar a bécsi cs. és kir. technikai katonai akadémia III. éves növendéke f. évi aug. 18-án hadnagygyá neveztetett ki

Törvényhatósági bizottsági gyűlés. A legközelebbi törvényhatósági közgyűlés valószínűleg e hó 30-án tartatik. A bor és húsfogyasz-

a ki elzárva elnyelte gyűrűjének gyémántját, mert halálhozónak hitte.

A legendák, melyek halála után keletkeztek, sötét színben rajzolták Fülöp királyt.

Az ő tragédiájok mellett itt a másik is, a nemzetek nagy tusája, mely két női lelket választott színhelyül. A hideg Erzsébet és a gyönyörűség, szép Stuart Mária állanak itt szemben, jelentve két vallást és két nemzet küzdelmét, két karaktert is. Az egyik király a nemzetének, férfias és erős logikus határozott de rettenetes. A másik; a milyen hatalmas olyan gyöngye, szép, és olyan nagyon asszony. Skótok szomorú, szép királynője, reszket kezünkben a pap, a melyről képmásod tekint felénk a szép alak, melyek hideg várakba zártak, a szép szem, mely börtönéből tekintett távol országa felé, a leányos, szép fej, mely legördült a vérpadon. A hóhér még feltartá a fejet, mely csak második csapásra hull le és felkiáltá:

„Isten tartsa meg Erzsébet királynét“, s a pap hozzátette: „Igy vesszen minden elensége.“

A halál mindent kiegyenlít, tetemei ma békén nyugszanak a westminster abbeyben, Erzsébet tetemeinek szomszédságában.

Franciaország története emelkedést mutat e korban. IV. Henrik erős uralma alatt

tási adóra vonatkozólag a további 3 évi időtartamra való meghoszabbítás tárgyában szerdán See m a y e r Janos kir. tan. polgármester elnöke alatt bizottsági gyűlés tartatott melyen a kir. kincstár képviselőjében Solymásky Agost pénzügyigazgatóhelyettes vett részt. Az eddigi adó évenként 74000 koronára rugott, a kincstár részéről most 106000 korona követeltetett. A bizottság 40000 koronát ajánlott fel, melylyel azonban a kincstár képviselője nem elégedett meg. Az utolsó ajánlati összeg a jövő közgyűlésen fog megállapíttatni.

A beiratások a helybeli magy. kir. állami főreáliskolában az 1901/1902 tanévre folyó évi szeptember hó 1-3-ig eszközöltetnek.

A verseczi városi polg. leányiskolában a jövő 1901/1902. tanévre vonatkozó beiratásokat f. é. aug. 29., 30. és 31-én d. e. 8-12., d. u. 2-5 óráig tartják meg a városi polg. leányiskola vizsgálati termében. A tisztelt szülők a beiratásra kitűzött napokon gyermekeikkel lehetőleg személyesen jelenjenek meg és gyermekeik iskolai — továbbá himnlóltasi, illetve újraoltási bizonyítványait — vidékiek születési vagy keresztelő bizonyítványukat is magukkal hozzák. A polg. leányiskola I. osztályába való felvételre igényt tarthat minden oly növendék, ki életének 10-ik évét betöltötte és az elemi népiskola IV. osztályát a felmutatott elemi iskolai bizonyítvány alapján sikeresen végezte, vagy ennek hiányában megkívántató képzettségről felvételi vizsgálat által tesz bizonyítást. A felvételi vizsgálatra jelentkezők a beiratás első napján tartoznak megjelenni. Ugyancsak a beiratás alkalmával nyújtandók át az igazgatóságnak a tisztviselő által kiállított orvosi bizonyítványok, melyek alapján az igazgatóság egyes tantárgyak alól felmentést ad. Szept. 2-án d. u. 2 órakor tartják meg azon tanulók javító vizsgálatait, kik kérvényüket aug. hó 15-ig a városi polg. leányiskola igazgatóságához benyújtották. A beiratások alkalmával egyszersmind a rendkívüli ének- és zeneoktatásra is jelentkezhetnek tanulók. A verseczi városi polg. leányiskolánál a beiratási díj helybelieknek 10. — vidékieknek 20 korona, ezenfelül a városi népkönyvtár gyarapítására minden növendék 1/2 koronát, az országos tanítói nyugdíjalapra 30 fillért a verseczi városi iskolaszék 20. sz. 1900 határozata értelmében pedig 1 koronát értesítői díj címén. Szegény szülők gyermekei „jó“ iskolai bizonyítvány és az illetékes hatóság által kiállított bélyegmentes szegénységi bizonyítvány alapján beiratási díj fizetése alól felmentetnek. A folyamodványt a kérvényezőnek a helybeli var. iskolaszékhez kel intézni s mindjárt a beiratás alkalmával a polg. iskola igazgatóságának atnyújtani. Szeptember 2-án lesz az ünnepélyes évkendő istentisztelet, a melyre az összes ifjuság megjelenni köteles. Ezután a polg. leányiskola vizsgálati termében felolvastatnak a rendtartási és fegyelmi szabályok. A rendszeres tanítás szeptember 3-án v. szi kezdetét.

A beiratások a jövő 1901/1901-iki tanévben a községi népiskolánál f. é. augusztus hó 29., 30., és 31-én történnek. Az 1868 évi 39 t.-cz. 1 §-a értelmében a szülők és gyamok köteles-

fellendült az ország, Medici Mária udvarában vigan él a francia nemesség, Richelieu palotájában nő a francia politika és mindenki várja, hogy megjelenjék ő, a Napkirály. Egy nemzetnek fejlődő jelleme, pompaszerete, hiusága, elméssége, egész lényé tükröződik azon a szép színes képen, mely azt a jelene tet ábrázolja, mikor XIV. Lajos aranyal himzett selyem diszruhák közt, rengő tollu baldachin alatt, teljes udvari pompával fogadja Chigi bibornokot. — Egy másik képről Cromwell szomorú arca tekint reánk vasba öltözve: a politikus minden vonasán látszik, hogy egy nemzet ujászervezésére született. Mellette Milton szelid arcával, 62 éves korában a mi lyen volt.

A magyar történelemnek nagy hely jut a könyvben. A Báthoryak erdélyi uralmát, a hosszú háborút, Bástia és Székely Mózes történetét mondja el benne Marczali, számos képpel illusztrálva elbeszéléseit, a melyek közül a legtöbb itt jelenik meg először. Az ország belső állapotait külön fejezetben tárgyalja nagy szakavatottsággal. Bocskay István felkelése, a bécsi béke, a Habsburg-házban kitört testvérharc, az 1608-iki törvények, Báthory Gábor élete, mind egész világításban jelennek meg az olvasó előtt.

Marczali történetirői érdemeit nem szük-

sége gyermekeiket a 6. életév kezdetétől a 12. életév betöltéséig a mindennapi rendszeres iskolába küldeni. Szintén a népiskolába felvétetni óhajtó tanuló kötelessége keresztlevéllel kimutatni azt, hogy az előirt életkort már elérte. Azon tanulók azonban, kik a 12. életévüket már túlhaladták, a fent nevezett törvényczikk értelmében kötelesek 15. életévük betöltéséig az ismétlő iskolát látogatni; ezeknek felvétele is a fent nevezett napokon történik. — A beiratások a népiskolai épületben (Fehértemplomi út) tartatnak. Figyelmeztetjük tehát a szülőket és gyamokat, hogy gyermekeiket a meghatározott napokon vétessek föl az iskolába, nehogy egyes késedelmzők a tanév kezdetét zavarják. Szeptember hó 2-án reggel 8 órakor a helybeli rom. kath. egyházban ünnepélyes istentisztelet „Veni sancte“ lesz, melyen minden tanulóknak részt kell vennie. A rendszeres előadások szeptember hó 3-án kezdődnek.

Mayering Emma nyilvánossági joggal felruházott négy elemi és négy polgári osztálylyal bíró leánynevelő és tanintézetében a beiratások az 1901/1902-iki tanévre augusztus hó 26-án kezdődnek. A tanítás szeptember 2-án veszi kezdetét.

Iskolai értesítés. A Gerő-féle nyilvánossági joggal felruházott magán elemi fiúiskolában az 1901/1902 tanévre szóló beiratások folyó hó 26-án kezdődnek. A tanítás szeptember hó 2-án kezdődik.

A városi gyermekertben (város-kert-utca) a beiratások aug. hó 29., 30 és 31-én tartatnak meg.

Ovóintézet. A beiratások az urbáni-utcai óvodára vonatkozólag e hó 29-én reggel 9 órakor kezdődnek

Dadogók és más beszédhibákban szenvedők gyógytanfolyama. A temesvári siketnémák intézetében f. évi szeptember hó 5-én dadogók és más beszédhibákban szenvedők részére szaktanár vezetése alatt gyógytanfolyam nyitattik. Az érdekeltek Sch ä f f e r Károly igazgató úrnál jelentkezhetnek.

Mulatság. Az iparosok dalegylete tegnap szombaton a „városkertben“ tartotta meg III. rendes dalestélyét.

Honvédszászlóaljunk holnap reggel Nagy-Zsámon át az őszi gyakorlatokra Lugosra indul.

A betegsegélyző pénztárak megvizsgálására a kereskedelemügyi miniszter, miniszteri biztossal Winkler Jánost küldte ki.

Szerencsétlenség. Tegnap délelőtt Wiener F. villanytelepi szerelő a Zoffmann rézműves háza előtt lévő villanyvilágítási vezeték javításával volt elfoglalva, munkájában a korhadt oszlop eltört és evvel a létra eleszött, és Wiener oly szerencsétlenül zuhant le a földre, hogy súlyos belső sérüléseket szenvedett. Kiméletlenség villanytelep vezetőségünkől, hogy munkásait az e féle munkákhoz nem küldi ki tollólétrával.

Megrongált hid. A Zoffmann féle jégpincze közelében levő meszicsi hid oly rozoga állapotban van, hogy a keresztül haladás életveszélylyel jár. Már néhányszor a hatóság figyelmét felhívtuk arra nézve, hogy az egész faalkotmányt vasszerkezettel cseréljék fel, mert most

ség e helyen kiemelünk, bizonyos, hogy itt a legjobbat nyújtotta mindabból, a mit csak nyújthatott: kitűnő gondallal választotta össze az illusztrációkat, nemkülönben a térképeket. A színes képek közül meg kell említeni XIV. Lajos pompás képét s Turenne arczképét. A térképek közül különösen kiválik a „Magyar-Érdélyország Bethlen Gábor halála évében“ című. A jó képeknek azonban se szeri se száma. Vannak ott oklevelek, manifesztumok, köztük Gusztáv Adolfé, német Flugblattok, számtalan arcz és éremkép; egész külön gazdag gyűjteményt tesznek ki a harminczéves háborúra vonatkozó képek, köztük Callot, Janet nagy-híru metszetei. Az egész kötet mind tartalomra, mind művészi gondra és kiállításbeli izlésességre egyik elsőrangú terméke irodalmunknak

(Bud. Hirlap.)

A Nagy Képes Viágtörténet tizenkét kötetben jelent meg Marczali Henrik akadémikus, egyetemi tanár szerkesztésében. A VIII. kötetet maga Marczali Henrik írta. Egy kötet ara díszes félbőrötésben 16 korona; kapható a kiadó cégénél (Révai Testvérek Irod. Int. Rt. Budapest.) és az Özv. Kirchner J. E.-féle önyvkereskedés útján Verseczen.

is, mintegy két hét óta egyes korhadt padlódeszkák hiányoznak. A városi mernöki hivatalnak a hidnak átvizsgálását ajánljuk!

Lopások. Novakov Szvetozár helybeli lakosánál csütörtökről péntekre virradó éjjelen ismeretlen tettesek az ablakon át betörték, fehérneműket és ruhadarabokat vittek magukkal. Ugyanekkor az éjjel Turkau Illiához is hasonló módon törtek be a gazok és onnét különböző tárgyakat 100 kor. értékben elloptak. A vakmerő tolvajok kóbor czi-gányok lehettek.

Betöréses lopás. Szerdáról csütörtökre virradó éjjelen Meckl Vilmos temesvári-utcai szatócás üzletébe ismeretlen tettes tört be, és 50-60 K. értékű tárgyat elloptott.

Találtatott az Andrássy-sétátéren egy tárca nagyobb pénzösszeggel. Az igazolt tulajdonos a „Werschetter Gebirgsbote szerkesztőségénél jelentkezhetik.

Vasúti üzletvezetőség Temesvárott. Mint értesülünk, jövő évi május hó 1-én a magyar kir. államvasútak temesvári üzletvezetősége már szervezve lesz. A jövő évi állami költségvetésben megfelelően gondoskodva lesz a szervezéssel felmerülő költségekről.

Darék cselédek és munkások kitüntetése. A földművelésügyi miniszter a törvényhatóságoknak meghagyta, hogy oly cselédek és munkások kik jó viseletük szorgalmuk és hűségükkel érdemet szereznek, jutalmazásra előjegyztessenek. A rendelet értelmében jutalmak 100 koronáig, és elismerő-oklevelek szolgálatnak ki.

Szerb népgyűlés Nagybecskerekén. A magyarországi szerbek aug. 19-én Nagybecskerekén általános népgyűlést tartottak a szerb egyház-kongresszus dolgában. A gyűlés d. e. 11 órakor Veni sanctével vette kezdetét a belvárosi szerb templom vasrácsával kerített tagas udvarán a szabadban. A gyűlés rendkívül látogatott volt. Mintegy hat-hétezer ember vett részt. A gyűlésnek kimagasló pontját képezte Tomics Jása, az „Ujvidék” szerkesztőjének beszéde, a ki a népgyűlés értelmi szerzője volt. A határozati javaslat elfogadása után megválasztottak egy 12 tagú küldöttséget, mely a gyűlés határozatát a felségének átnyújtja. A küldöttség tagjai a következők: Éremits Pál, Bibits Pál, Kossovacz Máttyás, dr. Musitzky Döme, dr. Illits Sándor, dr. Jovánovics István, dr. Davidovics Bogdán, dr. Petrovics Szvetozár, dr. Pavlovics Ljubomir, Zavisics János, dr. Alexics Szilárd és dr. Vaszsits Endre. A gyűléshez 70 üdvözlő távirat érkezett a vidékekről.

Jegyzők és a választások. Liptó-Szent-Miklósról jelentik: A megyei közigazgatási bizottságban ellenzéki részről felszóllaltak az ellen, hogy a szabadelvű párt végrehajtó bizottságaiba községi jegyzőket is beválasztottak. A bizottság ezért felirt a belügyminiszterhez utbaigazításért. A belügyminiszter következőleg válaszolt: „Az 1899 évi 15. t.-czikknek a jelen országgyűlés bevezetését követő napon hatályba lépő 167 §-ában foglalt rendelkezés szellemében fogva községi és körjegyzőknek politikai vagy képviselőválasztási kérdésekkel is foglalkozó pártba, bizottságba vagy egyesületbe léphetősök tiltva nincs, de e minőségben ténykedésüknek nem szabad ellentétbe jönni az idézett törvényszakasz világos tiltó rendelkezésével.”

Az ötvenéves táviró. A távirózás most ebben az évben érte meg első félszázadát. A Gauss és Weber német kutatók által felfedezett távirás 1850 elején adatott át a nyilvános forgalomnak. A következő rövid összeállítás bizonyítja, hogy a távirózás ezen ötven év alatt milyen nagy mértékben fejlődött. Az osztrák-magyar monarchiát véve csupán tekintetbe, kitűnik, hogy a táviróhálózat hossza az első évben 3500 kilométerre rugott, 1900 év végén pedig 216,000 kilométernyire. A továbbított sürgönyök száma abban az időben évenként 12,000-et tett; 1900-ban 9,200,000-et. Az évi bevétel volt 1850-ben 61,500 frank; 1900-ban 12,929,000 frank. A táviró technikai fejlődése összehasonlíthatatlan haladást mutat föl. E téren elsősorban a Pollák-Virág-féle gyors táviratózási rendszer említendő melynek segítségével percenként 60,000 szó továbbítható s mely rendszer, alkalmazása küszöbön van. A Bandot-féle rendszer, mely sok helyen áll alkalmazásban, két sürgönynek egy időben oda és vissza való leadását teszi lehetővé. Ezt a rendszert azonban fölülmultra Rowland találmánya, melylyel egyszerre nyolcz távirat adható le oda és vissza. Ujabbban Mercadier találmányával egyszerre tizenkét sürgöny

küldhető, tehát oda és vissza huszonnégy. Legújabb vívmány végül a vezeték nélküli való táviratózás.

Az igazságügyminiszter a rabélemezésért. Plósz Sándor igazságügyminiszter leiratot küldött a szegedi börtönigazgatósághoz a rabélemezés javítása ügyében. A miniszter kéri a börtönigazgatóság javaslatát, hogy milyen irányban lehetne a rabélemezést a tápláló képesség emelésével javítani. Egyben értesíti a miniszter a börtönigazgatóságot, hogy szeptember 1-től huszonnégyet bocsát az igazságügyi kormány a rabélemezés céljaira.

Mátyás király kútja. Nemsokára a nagy királynak új emléke fog állani Budavárán. Kutat építenek Mátyás király emlékére a vártemplom hátulsó oldalába — kiralyunk rendeletéből. A kút e jelenet fogja ábrázolni, mikor Mátyás király vadászat közben a budai erdőben Szép Ilona-kútjánál megpihen. Mátyás magyar vadászruhában áll, kíséretében egy kúrtos, a kopófalca vezetője s lábánál a leterített vad. A forrás fölött Szép Ilonka alakja áll. A kút természetéből épül, az alakokat bronzból készítik. A kút még az idén elkészül s a királyi udvar részvételével még az ősszel ünnepélyesen leleplezik.

Árpád sirja Kún-Szent-Miklósra. Kún-Szent-Miklósról írják: Farkas Sándor szentesi régész felfedezte a solti Tétel-dombok közelében a honszerző temetőjét. A tételi földvár keleti lejtőjén a nagy és kigyós érbe futo csermely környékén találta föl a temetőt. A leletek sarkok és hosszú lándzsák, egyenes kardos ezüstös kengyeles ptykés sirmekleletek. A sarkok közepén turbanos vezér jobbról-balról keleti öltözetű nők alakjai láthatók majd szőlőfürtökkel kerített kehely, nyilazó vitézek s ifiak mindez fehér márványba vésvé. A sírokban érczkoporsókat, ezüst edényeket is találtak. A sarkanyúk hegye gúla alakban végződik. A leletek egy részét eddig a Tekei grófok közeli kastélyában helyezték el. Farkas itt sejtje Árpád vezér sírját is. Tételen és annak a környékén, a hol Farkas most az előkelő vitézek sírját fölfedezte, volt a honfoglalás idején a Csepel szigetség vidékének legfőbb pontja. Zsolt vezér is ott született.

Az orosz czár Párisban. Az orosz czár szeptember 17-én Párisba jön s ennek a látogatásnak fontosságával foglalkozik most a világsajtó. A látogatás szenczáczióját emelik az olyas részletek, a minőkről például a Páris Nouvelles ad hirt. Ennek az újságnak ugyanis azt jelentik Berlinből, hogy a czár mindenestre találkozni fog Vilmos császárral is, de még nem bizonyos hogy hol és mikor fog a találkozás megtörténni. Compiègne-ben abban a kastélyban fog lakni, hol egykor a szerencsétlen Mária Antoinette királyné élt. Azóta a két császárság alatt idegen fejedelmek lakása volt. Ott szállt meg Viktor Emanuel olasz király, Vilmos porosz király és 1867-ben II. Sándor orosz czár. A háloszobában még Mária Antoinette idejéből való osztrák czimerek vannak. Mária Lujza császárné természetesen nem tavoltotta el az osztrák czimert, Eugénia császárné pedig meghagyta az ajtó fölött.

Szavazhat-e a siketnéma? A Kis-Becske-reken i. h. 19-én lefolyt országgyűlési képviselő-választás alkalmával a többek közt egy siketnéma választó is szavazni akart. Dr. Darabant János választási elnök azonban igen helyesen — úgy döntött, hogy az illető nem engedte szavazni, mert a választási törvény 76. §-a szerint a szavazás előszóval történik, a siketnéma ember pedig nem szavazhat előszóval.

Bejelentő hivatalok a vidéken. Széll Kálmán belügyminiszter ugyanis rendeletet küldött a törvényhatóságokhoz a vidéki bejelentő-hivatalok fölállítására vonatkozólag. A belügyminiszteri rendelet szabályozza az idegenek bejelentését is. Ezentúl a városba érkező minden idegent huszonnégy óran belül a rendőrkapitányi hivatalban be kell jelenteni, a községekbe érkezőket pedig a községi előjáróságnál. A belügyminiszternek e nagyfontosságú intézkedése különösen közbiztonsági tekintetben nagyon fontos, mert a rendőrség munkáját elősegíti és megkönnyíti.

Horvátországi magyarok áttérése. A horvátországi róm. kath. magyarok egyre nagyobb számban hagyják el őseik vallását és szavával térnek át a református hitre. Tizenöt év óta előfordultak ugyan szörvanyosan ilyen áttérési esetek, de a mostani áttéréseknek mélyreható

okai vannak. A magyarországi katolikus papság egyenesen Strossmayer diakovári püspök magyarfaló politikáját okozza. Maga a csanádi egyházfejedelem Dessewffy Sándor, úgy nyilatkozott, hogy a horvátországi áttéréseket nemzetiségi okok készítették elő. Az áttérések egyébként az ősszel még nagyobb mérveket fognak ölteni, már most egész községek jelenttek be a róm. kath. egyház kötelékéből való kilépésüket.

Az udvarias király. A caballerok hónapján történt. Hol olyan tüzes a napsugár s a don-nák szeme még a napnál s izzóbb, hol olyan bűvös virágok nyillanak s hol olyan keveset ér a pezéta. Lissabonban spanyol színésztársulat játszott. De úgy látszik, ha a don-ok erében a vér lángol is, de a pezéták és maravedik nem csörögnek, mert a társulat a legnagyobb nyomorral küzdött. Pedig volt közöttük olyan öt hövéru spanyol leányka, hogy parját ritkította még a szépek hazájában is. De mit ért. Éheztek szegénykéek s a koralljakkal elvesztették vérpiros színüket, nem akadt egy árva lovag sem, a közönség pedig nem jart színházba. Ekkor jutott eszükbe az ország első, koronás gavallérja: Don Karlosz, a ki éppen akkor lisszaboni palotájában volt. Beállítottak a mérsékeltlen fejedelmi fényű palotába, s a trónná nevezett karosszék előtt térdre rogytak. Don Karlosz hamar megértette a helyzetet, belenyúlt az állami kincstári Wertheimbe s legalább két maroknyi maravedit adott oda a leányoknak. Azok hálátelen csókolgattak kezét a gavallér fejedelemnek mire az elrántva kezét, királyi csókjával... A többi már teljesen magányú.

Viz helyett — marólug. Csakóván sajnálatra méltó tévedésnek lett áldozata Héver István 17 éves legény. A szerencsétlen ugyanis még hajnalban a földekre ment kocsin, útközben megsomjazott s elövette üvegét, melyből hosszú kortyot ivott. Az üvegben azonban nem víz, hanem marólug volt. Héver ugyanis tévedésből a marólugos üveget vitte magával Eszméletlen állapotban találták meg az úton, honnan a helybeli közkórházba szállították ápolás végett. Allapota az orvosok véleménye szerint veszélyes ugyan, de komoly aggodalmakra nem ad okot.

Elfogott pánzhamisítók. A mai pénztelen világban már fel sem tűnik, ha valaki a pénzhamisítás kevésbé nemes mesterségére szánja el magát. Csak az a jellemző a dologban, hogy a tudatlan nép, mely igen jól tudja, hogy rajta csipik, mégis minduntalan ezzel próbál szerencsét. Pénteken is a csendőrök névtelen feljelentésre Temes-Kubinban egy pánzhamisító bandát lepelt meg, a mint azok éppen hamis ötkoronásokat gyártottak. A tettesek Czernya Pál és Gunczi Antal temes-kubini lakosok, kik pénzhamisításért egyizben már büntetve voltak. A megejtett házkutatás folyamán Czernya lakásán találtak 17 drb. kész hamis ötkoronást, azonkívül vagy 600 korona készpénzt, és a pénzhamisításra szükséges szerszámokat. A hamis pénz ugyan nem valami jól sikerült tálománya, de azért — saját vallomásuk szerint — már sok száz drbot hoztak belőle forgalomba. A tetteseket letartóztatták és atkisérték a kir. bírósághoz. A vizsgálatot folytatják.

A venezuelai háború. Waschingtonból jelentik: A kormány elhatározta, hogy semmiféle katonai erőszakot nem fog alkalmazni a panamai szoros forgalmának fontartására, ha csak a kolumbiai kormány képtelennek nem bizonyul erre a feladatra.

A villám halottja. Kovács Pál, Ugod községi gazdaembert nagy égháború érte utól a mezőről hazatértében. Nem volt semmi fedél a közelben s így a mezőn akarta bevárni a vihar végét. De egyszerre egy villámcsapás érte, s holtan rogyott össze. Mikor keresésére indult családja meglelte, a felesége a rémülettől elájult s oly erős szivgörcsöt kapott, hogy életben maradásához nincs remény.

A kínai bonyadalom. Londonból sörögnyzik: A Times jelenti Pekingből, Satow angol követ értesítésére adta a kínai meghatalmazottnak, hogy ha a csucsui megszárlások tettesek büntetését rögtön végre nem hajtják, Anglia újra fontolóra veszi, hogy visza vonja-e a csapatokat.

Szerencsétlenség vadászaton. Löbl Gyula dr. ajkai orvos, uri társasággal vadászatra ment az ajkai határba. Vadászat közben Löbl véletlenül meglötte Puzdor László földbirtokost és annak fiát. Puzdor László súlyosan megsebesült a fiatal Puzdor pedig a lovás közetkeztében szemekvilágát veszítette.

Kisiparosok által eszközözendő szállítások.
A közös hadügyminiszterium bakancsokat, könnyű cipőt, félszárú és rendes csizmat és különféle bőrfelszerelési cikkeket, melyek az 1901. évi rendes szükségletből a magyar ipar részére fenntartott hányad $\frac{1}{4}$ részét képezik, kisiparosoknál szándékozik beszerezni. Az 1 korona bélyeggel ellátott ajánlatok temes-, torontál- és krassószörénymegyei iparosok részéről a temesvári kereskedelmi és iparkamaránál f. évi október hó 31-ig nyújtandók be, a hol is az ajánlati minta valamint a szállítandó cikkekről és szállítási árakról szóló jegyzék betekinthező.

Nedves lakások ellen. A m. kir. belügyminiszter körrendeletet intézett valamennyi törvényhatósághoz az iránt, hogy a kiadandó építési engedélyeknél közegészségügyi szempontból figyelemmel legyenek arra, hogy a lakások a talajnedvességtől megóvassanak. Ez elérhető az építőhely feltöltése, körülárkolás, csatornázás, alapcsövezés által, de a falak nedvességtől megvédésére a forró állapotban alkalmazott természetes burkolattal való elszigetelés a legalkalmasabb.

Felelős szerkesztő:

Kirchner Ernő.

Nyilttér:

PINCZER
EGY ÜVEG
KRONDORFIT!
Borhoz legj obb!
Kitünő asztalvíz és
NYÁLKAOLDÓ GYÓGYITAL.

Férfiak ingyen kapnak

olyan új találmányú orvosságot, mely az elvesztett erőt újra meghozza. Próbacsomagot s egy száz oldalos könyvet postán, jól becsomagolva, ingyen kapják mindazok, a kik érte írnak. Ez a legbámulatra méltó csodaorvosság, mely megmentett ezeket a kik fiatalkori kihágások folytán nemi bajokban, szifiliszben, valamint elvesztett férfierőben szenvednek. Ez okból elhatározta az intézet, hogy egy ingyen csomag orvosságot magyarító könyvvel együtt mindenkinek ingyen küld. Ezzel a haziorvossággal a baj otthon gyógyítható, s mindazok, a kik a fiatalkori kihágásokból származó nemi bajokban szelemi elgyengülésben, vagy krónikus bajokban szenvednek, otthon gyógyíthatják magukat. Eza gyógyszer közvetlenül azokra a szervekre hat, a hol a megerősödés szükséges csodálatos eredménnyel gyógyítja az évek óta tartó betegségeket. Öreg, fiatal egyaránt

irhat a State Medical Institutnak az alant jelzett címre, a honnan a csomagot rögtön elküldik. Az intézet leginkább azokat akarja megmenteni, akik kezelés céljából az otthonukat nem hagyhatják el. A próbacsomag megmutatja, hogy mily könnyen gyógyíthatók ebből a rettenetes bajból otthon. Az intézet kivételt nem tesz. Mindenki irhat érte bárholon magyarul, mire titoktartás mellett postafordultával egy ingyen csomag orvosságot kap magyarító könyvvel együtt. Irjon még ma. A csomag olyan szépen be van csomagolva, hogy a tartalmát senki sem fogja megtudni. A levelet így kell czimezni: State Medical Institute, 103 Elektron Building, Fort Wagne, Ind, Amerika. A levelek mindig bérmentesítendőek.

Több mint száz kiváló orvos ajánlja.

Szt. Lukácsfürdői hegyiforrás

Legyen mindennapi italod!

Kapható: Petrovits és Pantits, Reinfeld S., Weifert Gust. A., Unger József, Kemp Martin és Hoffmann Testvérek urak fűszerkereskedésében.

Egy svajcezi csoda.

Az alant jegyzett ezeg utánvét mellett küld minden személynek, legyen az bármely osztályú, a kereskedői világban még nem létezett árban

csak 3 koronáért
vámmentesen 1 kitünő 24 óra járatu órát,
3 évi jótállás mellett.

Ezenkívül kap ez órákat minden egyes megrendelője egy aranyozott, finom izóssal összeállított láncot ingyen hozzácsomagolva. Ha az óra még nem felel meg szívesen kicseréljük, esetleg az óraszímet viszaszámoljuk, ha egy egyedül kapható a

Svajcezi óra-nagyraktár-vállalatnál
Basel-Illorburg (Svajc.)
Behízyonítható hogy sok ezer ily órát a legnagyobb meglepődésre szállítottunk.

Szülők figyelmébe.

A Gerő-féle nyilvánossági joggal fölruházott tan- és nevelőintézetében **Verseczen**, a jövő 1901/902 tanévre felvétetnek tanulók, kik az elemi népiskolát látogatni óhajtják: ugyanabban az intézetben növendékek teljes ellátással is felvétetnek.

A tanítást f. évi szeptember hó 2-án kezdem meg.

Bővebb felvilágosítással szívesen szolgál

Gerő Vilmos

Versecz, Uri-utca 71. isk. tulajdonos.

Özv. Kirchner J. E.-féle műintézet
Verseczen

(czégtulajdonos Kirchner Ernő)

ajánlja magát minden a szakmájába vágó munka jutányos, izléses és gyors kivitelére.

Mesés
Hihetetlen!

olcsók a mi általánosán kedvelt és sok elismerés által kitüntetett
10-féle órai különlegességünk és pedig
Finom Nickel-Remontoir kitünően szerkesztve, 36 óras, legjobb gépezettel Kr. 5-
A kedvelt Roskopf féle Nickel-Anker-Remontoir 8-50
Fekete-azul-Remontoir 3 acél fedéllel 7-50
Fehér fem. kettős fedél és aranyszellel 7-40
Goldin-Remontoir, 3 Goldin fedéllel 7-50
Óriási Nickel-Anker Legjobb Ezüst-Remontoir kettős aranyszellel 8-50
Ditto, hólygeknek 9-
Legj bb Anker-Ezüst-fé fióra 13-
3 ezüst fedéllel 15-
Ditto, Tala-Ezüst

Minden óra legalább három darab fazonkinti vetelem, vámmentes. Rendel-után esetleg utánvétet rögtön utának indítunk, Csere megengedett. Óráink elismerés arai igen sok óras és kereskednek jó es biztos jövőjének elősegítői.

Kommen S. és tsa. Bassel
(Schwajc.)
Órák nagyraktára.
Fiózzlet: Bregenz (Vorarlberg.)
Leveldij 25, levelézolap 10 filler.

Iskolai könyvek,

Író- és rajzszeretek

dús választékban kaphatók

Özv. Kirchner J. E.-féle könyv- és papirkereskedésben

Versecz, Andrassy-tér.

A Kirchner-féle könyvnyomda tulajdonosa a nyomása Versecz.